

ΤΡΕΙΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

Μάνος Χατζιδάκις - μουσική για το θέατρο

Χορωδία Δήμου Αθηναίων

Η συναυλία με τίτλο **Τρεις Θεατρικοί Μύθοι** φέρνει στο προσκήνιο τη βαθιά σχέση του Μάνου Χατζιδάκι με το θέατρο, παρουσιάζοντας τη μουσική που έγραψε για τρία εμβληματικά έργα του ρεπερτορίου, τον **Ματωμένο Γάμο**, τον **Κύκλο με την Κιμωλία** και το **Παραμύθι χωρίς Όνομα**. Ο ίδιος θεωρούσε τη μουσική αυτή αντιπροσωπευτική της καλλιτεχνικής του ταυτότητας και την είχε συμπεριλάβει στην αριθμημένη εργογραφία του, τη λεγόμενη «Λίστα '94».

Πρόγραμμα:

Ο Κύκλος με την κιμωλία

Η μπαλάντα του στρατιώτη
Τέσσερις στρατηγοί
Ανάγκη να σε πάρω εγώ
Μια φορά κι έναν καιρό
Ο κόσμος όλος έγινε άνω κάτω
Εμβατήριο για λεηλασίες

Ματωμένος γάμος

Εισαγωγή - Ορχήστρα
Τώρα νυφούλα μου χρυσή
Νανούρισμα
Γύρνα φτερωτή του μύλου
Σήκω νύφη ζηλεμένη - Ορχήστρα
Κουβάρι κουβαράκι
Ήταν καμάρι της αυγής

Παραμύθι χωρίς όνομα

Πρόλογος - Κι' ήταν που λέτε μια φορά
Ο Σιδεράς
Το τραγούδι του Μιχάλη
Τραγούδι της ντροπής
Χορός - Ορχήστρα
Ναύτη Γεροναύτη
Τραγούδι της Σημαίας
Ρίχνω την καρδιά μου στο πηγάδι
Ο Έκτορας και η Ανδρομάχη
Στην ποταμιά σωπαίνει το κανόνι

Μουσική διεύθυνση: Σταύρος Μπερής

Ενορχηστρώσεις/πίانو: Κωστής Κριτωτάκης

Ερμηνεύουν: Τάσης Χριστογιαννόπουλος (φιλική συμμετοχή), Χριστίνα Μαξούρη

Συμμετέχει Ορχηστρικό Σύνολο της **Συμφωνικής Ορχήστρας Δήμου Αθηναίων**

με τους: Μικαέλα Παναγιωτοπούλου (φλάουτο), Εφη Χριστοδούλου (βιολί),

Μιρέλα Ρούτση (τσέλο), Μαριάνθη Πετριτσοπούλου (κρουστά),

Κρέτσης Νίκος (μαντολίνο), Μανώλης Ανδρουλιδάκης (κλασική κιθάρα)

Ο **«Ματωμένος Γάμος»** (1932) του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα του ισπανικού θεάτρου του 20ού αιώνα. Πρωτοπαρουσιάστηκε στη Μαδρίτη το 1933 και εκτυλίσσεται στην ισπανική ύπαιθρο, αντλώντας την έμπνευσή του από ένα πραγματικό γεγονός που ο Λόρκα είχε διαβάσει στις εφημερίδες. Το έργο πραγματεύεται τον έρωτα, τη βία και τις ασφυκτικές κοινωνικές συμβάσεις που καθορίζουν τις ανθρώπινες ζωές. Το ελληνικό κοινό ήρθε για πρώτη φορά σε επαφή με τον Λόρκα μέσα από αυτό το έργο, το οποίο παρουσιάστηκε το 1948 από το Θέατρο Τέχνης του Κάρολου Κουν, σε σκηνοθεσία του ίδιου, μετάφραση του Νίκου Γκάτσου και μουσική του Μάνου Χατζιδάκι.

Ο **«Κύκλος με την Κιμωλία»** (1944), με τον αρχικό τίτλο *Ο Καυκασιανός Κύκλος με την Κιμωλία*, γράφτηκε από τον Μπέρτολτ Μπρεχτ κατά την περίοδο της εξορίας του στην Αμερική. Το έργο πραγματεύεται κεντρικά ζητήματα της μπρεχτικής σκέψης: τις συνέπειες και το κόστος του πολέμου, την ανάγκη διατήρησης της ανθρώπινης ηθικής ακόμη και σε συνθήκες ακραίας πίεσης, καθώς και την προοπτική οικοδόμησης ενός νέου κόσμου με διαφορετικούς ηθικούς κώδικες. Παρουσιάστηκε στο Θέατρο Τέχνης το 1957, σε σκηνοθεσία Κάρολου Κουν, μετάφραση Οδυσσέα Ελύτη και μουσική Μάνου Χατζιδάκι.

Για το **Παραμύθι χωρίς Όνομα** (1959), ο Ιάκωβος Καμπανέλλης βασίστηκε στο ομώνυμο παιδικό αφήγημα της Πηνελόπης Δέλτα, το οποίο διασκεύασε και προσάρμοσε στο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της εποχής του. Το έργο φέρει εμφανείς επιρροές από τις θεατρικές πρακτικές του Μπρεχτ, με στόχο την κοινωνική κριτική και την αφύπνιση της συνείδησης του κοινού. Παρουσιάστηκε το 1959 από θίασο σε σκηνοθεσία Βασίλη Διαμαντόπουλου και μουσική του Μάνου Χατζιδάκι.

Σταύρος Μπερής

Ο Μάνος Χατζιδάκις υπήρξε καθοδηγητής όλων μας είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα. Δημιούργησε μουσική που επηρέασε σχεδόν όλους τους μουσικούς των επόμενων γενεών. Τον Ιούνιο του 1995, στην πρώτη επέτειο από τον θάνατό του, πραγματοποιήθηκαν επετειακές εκδηλώσεις υπό την καλλιτεχνική καθοδήγηση του Νότη Μαυρουδή.

Στις βραδιές αυτές παρουσιάστηκε η μουσική του συνθέτη από τα θεατρικά έργα **«Ματωμένος Γάμος» και «Παραμύθι χωρίς όνομα»**, με τον Λάκη Παππά στο τραγούδι και μαέστρο του μικρού οργανικού συνόλου τον Βασίλη Κουμπή, ο οποίος έφερε την ευθύνη για την αποκατάσταση των έργων και σε συνεργασία με τον Λάκη Παππά. Ήταν η πρώτη μου προσέγγιση των έργων, διδάσκοντας τα χορωδιακά μέρη στο «Χορωδιακό Εργαστήρι Αθηνών».

Τον Ιούλιο του 1998 δίνεται η ευκαιρία σε εμένα και στο Χορωδιακό Εργαστήρι Αθηνών να συμμετάσχουμε στη θεατρική παράσταση του Ιάκωβου Καμπανέλη με τα τρία θεατρικά έργα, στα οποία είχε γράψει τη μουσική ο Μάνος Χατζιδάκις. Ήταν ξεχωριστή εμπειρία η γνωριμία μας με τα υπέροχα θεατρικά κείμενα και τους διαλόγους των έργων σε συνδυασμό με τη μοναδική μουσική του συνθέτη. Εκεί ξεκίνησε η γνωριμία μας με τον Κωστή Κριτσωτάκη, που με εξαιρετική ευαισθησία και μουσικότητα ενορχήστρωσε τα έργα αυτά.

Σήμερα αναβιώνουμε στην παράσταση αυτή τη μουσική του Μάνου Χατζιδάκι με την ενορχήστρωση του Κωστή Κριτσωτάκη, αλλά και τις χορωδιακές επεξεργασίες του συνθέτη, όπως μας τις γνώρισε ο αείμνηστος Λάκης Παππάς.

Κωστής Κριτσωτάκης

Χαίρομαι ιδιαίτερα που συμμετέχω σε αυτή την επετειακή συναυλία για τον μέγιστο συνθέτη και δάσκαλό μου Μάνο Χατζιδάκι και τα θεατρικά του τραγούδια. Είχα την τύχη να τον γνωρίσω το 1992, την εποχή που ανακάλυπτα τη μουσική του μέσα από δίσκους όπως *«Ο Μεγάλος Ερωτικός»* και *«Ο Κύκλος του C.N.S.»*. Ήταν απίστευτη η αγάπη και η ενθάρρυνση που έλαβα, γιατί άλλωστε είναι γνωστό πόσο πίστευε και βοηθούσε ο Χατζιδάκις τους νέους. Δεκαεννέα μόλις ετών τότε, είχε προγραμματίσει να μου κάνει συναυλία με την Ορχήστρα των Χρωμάτων στο Μέγαρο Μουσικής, ενώ στη συνέχεια είχε σκοπό να εκδώσει και δίσκο με τα τραγούδια μου στην εταιρεία Σείριος. Όλα αυτά σχέδια που δυστυχώς δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει...

Η ενορχήστρωση της αποψινής συναυλίας είναι βασισμένη στην ενορχήστρωση για έξι όργανα που είχα κάνει το 1998, τέσσερα μόλις χρόνια μετά τον θάνατό του, για το Διεθνές Φεστιβάλ της Πάτρας. Τότε, σε σκηνοθεσία του Ιάκωβου Καμπανέλλη, είχε γίνει μια παράσταση που περιλάμβανε τα τρία από τα πιο εμβληματικά θεατρικά έργα για τα οποία ο Μάνος Χατζιδάκις είχε γράψει μουσική.

Για την αποψινή συναυλία προστέθηκε και χορωδία, της οποίας την επεξεργασία έκανα εγώ για τον **«Κύκλο με την κιμωλία»**, ενώ στην περίπτωση των δύο άλλων έργων η χορωδιακή επεξεργασία-αποκατάσταση έγινε από τους Βασίλη Κουμπή και Λάκη Παππά.